

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Kommendörsgatan 16, 114 48 Stockholm
Email: commerce.stockholm@mfa.gr

“ΈΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ,
Η ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΩΝ,
ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΩΝ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ,
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.”

Στοκχόλμη, Νοέμβριος 2017

Επιμέλεια - Σύνταξη
Παντελής Γιαννούλης, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Μαρία Κουμουτσάκου, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

Περιεχόμενα

A. Γενικές Πληροφορίες	3
A1. Εξωτερικό εμπόριο της Σουηδίας.....	4
A2. Αγορά Τροφίμων.....	5
A.2.1. Χαρακτηριστικά Αγοράς	6
A.2.2.Στοιχεία Διανομής τροφίμων	7
A.2.3.Ελληνικές Εισαγωγές Τροφίμων στη Σουηδία.....	9
B. Η αγορά ελαιολάδου και ελιών	11
B.1. Παγκόσμια παραγωγή	11
B.2.Εισαγωγές Ελαιολάδου στη Σουηδία.....	12
B.3.Δειγματοληψία Τιμών Ελαιολάδου στα 3 μεγαλύτερα Σουηδικά Super Market.....	13
B.4.Εισαγωγές Ελιών στη Σουηδία	14
Γ. Σημαντικότερες Διεθνείς Εκθέσεις στον Κλάδο των Τροφίμων	15
Δ. Συμπεράσματα-Προτάσεις	15
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΙΜΟΛΗΨΙΕΣ	18

A. Γενικές Πληροφορίες

Το Βασίλειο της Σουηδίας, με πληθυσμό σχεδόν 10 εκ.κατοίκους, αποτελεί την πολυπληθέστερη από τις σκανδιναβικές χώρες και παράλληλα την τρίτη μεγαλύτερη σε έκταση χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα δυτικά, συνορεύει με την Νορβηγία, στα βορειοανατολικά με τη Φινλανδία και στα νότια συνδέεται με τη Δανία με την οδική και σιδηροδρομική γέφυρα του Όρεσουντ.

Πρωτεύουσα είναι η Στοκχόλμη με περίπου 1,4 εκ.κατοίκους, ενώ πόλεις με πληθυσμό άνω των 100 χιλ. κατοίκων είναι, το Γκέτεμποργκ με περίπου 550 χιλ., το Μάλμε με περίπου 280 χιλ., η Ουψάλα με περίπου 140 χιλ., το Βεστερός με περίπου 110 χιλ., το Έρεμπρο με περίπου 107 χιλ., το Λίνσεπινγκ με περίπου 104 χιλ. και το Χέλσινγκμποργκ με περίπου 100 χιλ..

Η Σουηδία είναι χώρα μέλος της ΕΕ και όχι της ευρωζώνης, νόμισμα της είναι η σουηδική κορόνα (SEK) -1 Ευρώ περίπου 9,5 SEK-, το ΑΕΠ της ανέρχεται σε περίπου 463 δις. EUR, το ΑΕΠ/κεφαλή σε περίπου 51.600 US \$, ενώ σημαντικότεροι τομείς της οικονομίας της, είναι η δημόσια διοίκηση, η άμυνα, η εκπαίδευση, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια, η βιομηχανία, το χονδρικό/λιανικό εμπόριο, οι μεταφορές και οι υπηρεσίες στέγασης και εστίασης.

Παράλληλα επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την πρόσφατα (30 Οκτωβρίου τ.έ.) δημοσιευθείσα ετήσια έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας **“Doing Business 2018-Reforming to Create Jobs”**, στην οποία εξετάζονται 190 οικονομίες παγκόσμια όσον αφορά στο περιβάλλον/“ευκολία” δραστηριοποίησης επιχειρήσεων στο έδαφός τους, **η Σουηδία κατατάσσεται στην 10η θέση.**

Σημειώνεται επίσης ότι στη Σουηδία το **66% του συνόλου της παραγόμενης ενέργειας προέρχεται από ΑΠΕ** (υδροηλεκτρική, γεωθερμική και βιομάζα), η χώρα είναι και παραμένει **πρωτοπόρος στην ανακύκλωση απορριμμάτων**, από την οποία μέσω της καύσης τους θερμαίνονται περίπου 1 εκ.νοικοκυριά, κατά την τελευταία επταετία. Παραμένει επίσης **πρωτοπόρος στον τομέα της καινοτομίας μεταξύ όλων των Κ-Μ της ΕΕ** (Innovation Union Scoreboard 2017) **αλλά και στις ψηφιακές τεχνολογίες** οι οποίες εμφανίζονται με πλείστες όσες εφαρμογές σε κάθε έκφανση της καθημερινότητας (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, start ups, δίκτυα κινητής 5G κλπ) ενώ αναφέρονται ως χαρακτηριστικά παραδείγματα, ότι

α) σε προσπάθεια προώθησης του σ/τουριστικού προϊόντος, το 2012 ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού, εισήγαγε τον τηλεφωνικό αριθμό +46 771 793 336 - <https://www.theswedishnumber.com/>- στον οποίο μπορούσαν να καλούν πολίτες από οποιαδήποτε χώρα παγκόσμια και να συνομιλούν με ένα (προεγγεγραμμένο στην καμπάνια) τυχαίο σουηδό πολίτη ζητώντας πληροφορίες για την Σουηδία,

β) έχει καθιερωθεί η μέσω κινητών τηλεφώνων εφαρμογή, SWISH, η οποία δίνει την δυνατότητα άμεσης μεταφοράς χρημάτων μεταξύ λογαριασμών -υπολογίζεται ότι άνω του 50% του σουηδικού πληθυσμού, χρησιμοποιεί αυτή την στην στιγμή- χωρίς να μπαίνεις σε λογαριασμό τράπεζας ή να χρησιμοποιείς την πιστωτική κάρτα

γ) στέλνονται ευχαριστήρια μηνύματα SMS στον κάθε δωρητή αίματος, όταν το αίμα του, έχει χρησιμοποιηθεί για να σωθεί μία ζωή.

δ) πρόθεση της Σ/Κυβέρνησης είναι να εξαλείψει την χρήση μετρητών στην οικονομία, έως το 2030

Σημαντικό ρόλο στη σουηδική οικονομία, διαδραματίζουν :

-**οι σουηδικές πολυεθνικές εταιρείες**, με προεξέχοντα ρόλο στους κλαδικούς τους τομείς παγκόσμια, **πιστοποιώντας την δυναμικότητα και εξωστρέφεια της οικονομίας**, όπως δειγματοληπτικά αναφέρονται, η **Volvo** στα αυτοκίνητα, ο **Όμιλος ABB**, η **AstraZeneca** στο φαρμακευτικό κλάδο, η **Electrolux** στις ηλεκτρικές συσκευές, η **Nordea Bank** στον τραπεζικό κλάδο, η **Ericsson** στις τηλεπικοινωνίες, η **H&M** στο ρουχισμό, η **Skype** στις τηλεφωνικές κλήσεις μέσω internet, η **Tetrapak** στις συσκευασίες, η **SCA-Svenska Cellulosa** στα οικιακά και είδη υγιεινής, η **Alfa Laval** στα μηχανήματα, η **Solvatten** στα φορητά συστήματα καθαρισμού νερού, η **Skanska** στις κατασκευές, η **Spotify** στη μουσική μέσω internet, η **Peepoople** στα συστήματα υγιεινής, η **Wrapp** στα ηλεκτρονικά δώρα μέσω διαδικτύου.

-και **οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις/εταιρείες**, για τις οποίες σημειώνεται ότι οι 100 πρώτες σε μέγεθος, απασχολούν περίπου 100.000 εργαζομένους, ενώ ο ετήσιος τζίρος τους ανέρχεται σε άνω από 400 δισ. SEK –περίπου 42 δισ. Ευρώ-. Κυριότερες από αυτές αναφέρονται οι : **Federation of Swedish Farmers (LRF)**, **Swedish Cooperative Union (KF)**, η οποία αποτελείται από 41 συνεταιρισμούς με συνολικά πάνω από 3 εκ. μέλη), **HSB Cooperative housing association**, **KFO Employers' association**, οι οποίες μάλιστα τον Μάιο του τ.έ., ξεκίνησαν την λειτουργία ιστοσελίδας πληροφόρησης για γενικότερα θέματα του Σ/Συνεταιριστικού κινήματος, <https://svenskkooperation.se/about-swedish-cooperation/>. Παράλληλα ενδεικτικά αναφέρονται και οι **Fonus** (δραστηριότητα σε κλάδο κηδεϊών), η **Riksbyggen** (κλάδος κτηματαγοράς), η **Södra** (δασικός συνεταιρισμός), η **Arla** (γαλακτοκομικά), η **Lantmännen** (αγροτικός), η **Folksam** (κλάδος ασφαλειών) και η **OKEF** (κλάδος αυτοκινήτου/σταθμοί βενζίνης-γκαράζ-κέντρα ελαστικών-ενοικιάσεις αυτοκινήτων).

A1. Εξωτερικό εμπόριο της Σουηδίας

Το 2016, ο συνολικός όγκος εξωτερικού εμπορίου παρουσίασε μικρή αύξηση, με τις εξαγωγές να ανέρχονται σε 1.193,7 δισ. SEK (αύξηση κατά 1% σε σχέση με το 2015) και τις εισαγωγές σε 1.205,5 δισ. SEK (αύξηση κατά 3,6% σε σχέση με το 2015), ενώ το εμπορικό έλλειμμα έφθασε στα -11,8 εκ. SEK (για πρώτη φορά από το 1982).

Η βάση του εξωτερικού εμπορίου της Σουηδίας, παραμένει ιστορικά, το εξωτερικό εμπόριο με τις υπόλοιπες σκανδιναβικές χώρες Νορβηγία, Δανία και Φινλανδία –ενώ παράλληλα σημειώνεται ότι πλην των εμπορικών σχέσεων, εξαιρετικά ανεπτυγμένες είναι και οι οικονομικές σχέσεις/συνέργειες μεταξύ των σκανδιναβικών/βόρειων (Nordic) χωρών.

Υπόλοιποι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι –πλην των τριών προαναφερομένων- είναι η Γερμανία, η Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Ως προς τη γενικότερη γεωγραφική κατανομή, περίπου το 74% των εξαγωγών της Σουηδίας για το 2016 κατευθύνθηκε προς τις χώρες της Ευρώπης, ενώ το 59% προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU28). Παράλληλα ποσοστό περίπου 12% των εξαγωγών κατευθύνεται σε χώρες της Ασίας και περίπου 10% σε χώρες της Αμερικής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ 2014-2016 ΣΕ ΔΙΣ SEK (Ποσά εντός παρένθεσης κατά προσέγγιση σε δισ. ευρώ)				
	2014	2015	2016	Μεταβολή % 2015-2016
Όγκος εμπορίου	2.238,9 (246,0)	2.345,0 (250,5)	2.399,2 (253,3)	1,11%
Εξαγωγές	1.125,6 (123,7)	1.181,2 (126,2)	1.193,7 (126,0)	1,06%
Εισαγωγές	1.113,3 (122,3)	1.163,8 (124,3)	1.205,5 (127,3)	3,58%
Εμπορικό ισοζύγιο	12,3 (1,4)	17,4 (1,9)	-11,8 (-1,24)	
Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Σουηδίας (Statistics Sweden - SCB)				

A2. Αγορά Τροφίμων

Η σουηδική βιομηχανία τροφίμων αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό κλάδο για την σουηδική οικονομία, καθώς σε αυτήν δραστηριοποιούνται περίπου 4.000 εταιρείες και απασχολούνται περίπου 50.000 εργαζόμενοι. Η αξία παραγωγής φθάνει περίπου στις 180 δισ.SEK (περίπου 19 δισ.Ευρώ) ενώ εξάγεται ποσοστό περίπου 45% της παραγωγής.

Παράλληλα η σουηδική αγορά χαρακτηρίζεται ως εξαιρετικά ώριμη και ανταγωνιστική, οι δε καταναλωτές χαρακτηρίζονται από υψηλό εισοδηματικό επίπεδο και επίσης εξαιρετικά υψηλά κριτήρια επιλογής των προϊόντων που αγοράζουν.

Στην αγορά, κυριαρχούν κατ'αρχήν οι σουηδικές/σκανδιναβικές εταιρείες παραγωγής όπως ενδεικτικά αναφέρονται :

- ο σουηδικός αγροτικός συνεταιρισμός **Lantmännen Cerealia**, δημητριακά, πουλερικά
- η σουηδικών συμφερόντων και μεγαλύτερη εταιρεία τροφίμων στη Σουηδία **Gunnar Daffgård AB**, κατεψυγμένα (κεφτέδες, πίτσα, λαζάνια) και έτοιμα φαγητά
- η σουηδικών συμφερόντων αλυσίδα fast food, **Max Hamburgerrestauranger AB**
- η σουηδικών συμφερόντων **Atria Sverige**, προϊόντα κρέατος/φρυγανιές
- η σουηδικών συμφερόντων **Rasta Group AB**, αλυσίδα εστιατορίων –κυρίως σε εθνικές οδούς- και ξενοδοχείων
- η σουηδικών συμφερόντων **Spendrups Bryggeri AB**, μπίρες, χυμοί, νερό και κρασιά
- η δανικών συμφερόντων **Arla Foods Sweden**, γαλακτοκομικά και χυμοί
- η φινλανδικών συμφερόντων **Fazer Food Services AB**, εστιατόρια, αρτοποιεία, ζαχαρώδη προϊόντα, καφέ
- η φινλανδικών συμφερόντων **HKScan Sweden**, προϊόντα κρέατος και έτοιμα γεύματα
- ο βρετανικών συμφερόντων όμιλος και ο μεγαλύτερος παγκόσμια **Compass Group AB**, έτοιμα γεύματα/υπηρεσίες catering
- η **Findus Sweden** (ανήκει στον βρετανικό όμιλο Nomad Foods), κατεψυγμένα και κονσέρβες τροφίμων

- η γαλλικών συμφερόντων **Skånemejerier** (όμιλος Lactalis), γαλακτοκομικά και χυμοί
- η **Coca Cola** Sweden, αναψυκτικά, χυμοί και νερά
- η γερμανικών (τ.δανικών) συμφερόντων **Nordic Sugar**, ζάχαρη και μελάσα

A.2.1. Χαρακτηριστικά Αγοράς

Η κατανάλωση τροφίμων, στη Σουηδία βασίζεται κατά **περίπου 90% σε κατανάλωση επεξεργασμένων/κατεψυγμένων/κονσερβοποιημένων** τροφίμων, με το **υπόλοιπο 10% να αφορά κατανάλωση φρέσκων** φρούτων/λαχανικών, ψαριών, κρέατος και αυγών.

Οι καταναλωτές είναι εξαιρετικά ευαίσθητοι/δεκτικοί σε προϊόντα υγιεινής διατροφής, προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, οργανικά/βιολογικά προϊόντα, σε προϊόντα fair trade, σε συσκευασίες φιλικές με το περιβάλλον, τα οποία είναι πάντα πιστοποιημένα.

Ειδικότερα για τις διαδικασίες πιστοποίησης, αναλυτικότερες πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν :

Trade rules and requirements

National Food Administration <https://www.livsmedelsverket.se/en>

Food safety and regulations

Board of Agriculture

<http://www.jordbruksverket.se/swedishboardofagriculture.4.6621c2fb1231eb917e680002462.html>

Οι καταναλωτές, λόγω ενδιαφέροντος για νέα προϊόντα, ταξιδιών/διακοπών σε τρίτες χώρες, ύπαρξης εργαζομένων από τρίτες χώρες ευρωπαϊκές ή μη, είναι εξοικειωμένοι με **ξένες/εθνικές κουζίνες, οι τρεις κυριότερες κατηγορίες των οποίων είναι οι εξής :**

1. Ιταλική κουζίνα
2. Κινεζική και κουζίνα Άπω Ανατολής (κυρίως ταϊλανδική, ιαπωνική και ινδική)
3. Μεξικανική κουζίνα

Η αυξανόμενη ζήτηση προϊόντων από τις παραπάνω 3 εθνικές κουζίνες, αφορά προϊόντα όπως :

-**Ρύζι**, ποικιλίες Jasmine και Basmati

-**Noodles**, με αυγά ή πράσινα

-**Δημητριακά/Αλεύρι**, Couscous, Bulgur, Quinoa, Dinkel και Αμάρανθος

-**Φασόλια ξερά** (ποικιλίες άσπρα, μαύρα, μαυρομάτικα, adzuki, mung, kidney, pinto), **Αρακάς** και **Φακές**.

-**Σάλτσες**, ταχίνι, κάρρου, σόγιας, στρειδιού, ψαριών, τσίλι, sambal oelek, mango chutney, pickles Harissa, barbecue.

-**Dressings**, Spicy και μαρινάδες

-**Φυτικά Έλαια**, ελαιόλαδο, ρυζέλαιο, σογιέλαιο, ηλιέλαιο, κραμβέλαιο

-**Κονσέρβες Λαχανικών**, ελιές, μανιτάρια, φασόλια, μπάμιες, bitter gourd, ρίζες λοτού, φάβα/χούμους.

-**Κονσέρβες Φρούτων**, ανανάς, ροδάκινο, τροπικά φρούτα

-**Σνακς-Ξηροί Καρποί**, (cashew, pine, pecan, Brazil, sunflower seeds),

-**Αποξηραμένα Φρούτα**, (χουρμάδες, σύκα, βερίκοκα, goji berries)

-**Συστατικά για μεξικάνικα πιάτα** (taco, tortilla, guacamole κλπ)

Παράλληλα επισημαίνεται ότι αύξηση παρατηρείται επίσης σε :

- **Βιολογικά Τρόφιμα** π.χ. οργανική σοκολάτα, έτοιμα γεύματα, μπάρες δημητριακών
- **Προϊόντα χωρίς γλουτένη και χωρίς λακτόζη**
- **Ενεργειακά ποτά/αναψυκτικά**

Παρά την άνοδο των μεριδίων στα προϊόντα ανωτέρω “εθνικών κουζινών, υπογραμμίζεται ότι η κυρίαρχη εδώ κουζίνα παραμένει η σουηδική/σκανδιναβική με αποτέλεσμα οι παραπάνω αναφερόμενες “εθνικές κουζίνες” να λειτουργούν συμπληρωματικά και όχι σαν υποκατάστατα αυτής.

Κυρίαρχα πιάτα/προϊόντα/υλικά της σουηδικής/σκανδιναβικής κουζίνας, αναγνωρίσιμα και στο εξωτερικό είναι -σημειώνονται δειγματοληπτικά- : τα σουηδικά κεφτεδάκια (**köttbullar**), τα μικρά λουκάνικα (**prinskorvar**), τα **lingonberries** (συνοδεύουν τα πιάτα αντί μουστάρδας ή κέτσαπ), ο **σολομός, η ρέγγα** (κυρίως σε γυάλινα βαζάκια με άλμη), τα **καβούρια**, οι αποξηραμένες φέτες ψωμιού/crispbread (**knäckebröd**), το **βούτυρο**, τα ανοιχτά σάντουιτς -κυρίως γαρίδας/**räksmörgås** (σημειώνεται ότι η σερβιριζόμενη πλειάδα ανοιχτών σάντουιτς/**smorgasbord** είναι από τα συνηθέστερα πιάτα της σουηδικής κουζίνας)- η σούπα μπιζελιού/**ärtsoppa** με pancakes και τα “κρουασάν” με κανέλλα/**kannenbullen**.

A.2.2.Στοιχεία Διανομής τροφίμων

Τα δίκτυα διανομής στη Σουηδία παρουσιάζουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά :

Super Markets

Παρουσιάζεται ουσιαστικά ολιγοπωλιακή μορφή καθώς οι 3 μεγαλύτερες αλυσίδες super-markets -είναι κατά σειρά η ICA, ο όμιλος Axfood και η Coop- οι οποίες ελέγχουν άνω του 90% της αγοράς.

Μεγαλύτερη αλυσίδα λιανικής πώλησης είναι η **ICA**, <https://www.ica.se/>, με μερίδιο αγοράς περίπου 50% και περισσότερα από 1.320 καταστήματα στη Σουηδία. Ειδικότερα για το ICA σημειώνεται ότι η ίδρυση της επιχείρησης με την σημερινή της μορφή, ανάγεται στο 1964, ενώ παράλληλα είναι **συνεταιριστική επιχείρηση** -δίδεται και δυνατότητα σε κάθε μέτοχο να ανοίξει και franchise ICA - και στην παρούσα φάση πρόκειται για όμιλο επιχειρήσεων με δραστηριότητες και σε άλλους κλάδους π.χ. φαρμακεία. Επισημαίνεται επίσης ότι από το 2000, κάτοχος του 50% των μετοχών είναι ο ολλανδικός πολυεθνικός όμιλος Royal Ahold (Ahold Delhaize).

Στις 2 επόμενες θέσεις βρίσκονται :

-η επίσης συνεταιριστική αλυσίδα Coop, <https://www.coop.se/>, με μερίδιο αγοράς περίπου 19-21% και 685 καταστήματα. Ειδικότερα για την Coop αναφέρεται ότι, μέχρι το 2007 λειτουργούσε ως παν-σκανδιναβικός συνεταιριστικός οργανισμός με κύριους μετόχους την σουηδική συνεταιριστική ένωση (με 42% των μετοχών), την νορβηγική συνεταιριστική ένωση (με 38% των μετοχών), και την δανική συνεταιριστική ένωση (με 20% των μετοχών). Μετά το 2007, η σύμπραξη διαλύθηκε και η λειτουργία της επιχείρησης σε κάθε χώρα επέστρεψε στους κατά χώρα μετόχους.

-ο όμιλος **Axfood**, <https://www.axfood.se>, (**Willys, Hemköp**, Axfood Närlivs, Axfood Snabbgross, Mat.se, Middagsfrid και Eurocash) με περίπου 800 καταστήματα και μερίδιο αγοράς περίπου 19-21%,

Παρουσία στη σουηδική αγορά έχουν επίσης,

-ο όμιλος **Bergendahls** <http://www.bergendahls.se/> με 150 καταστήματα και μερίδιο αγοράς περίπου 8% (**CityGross**, <https://www.citygross.se/> και **Matrebellerna**, <http://www.matrebellerna.se/>),

-η γερμανικών συμφερόντων **Lidl**, www.lidl.se, -η μία από τις 2 αλλοδαπών συμφερόντων αλυσίδα που δραστηριοποιείται στη Σουηδία- με περισσότερα από 170 καταστήματα

-και η δανικών συμφερόντων **Netto**, <https://netto.se/> με 158 καταστήματα-.

Σημειώνεται ότι στις σουηδικές αλυσίδες Super Markets, είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη η συσκευασία private label, τα προϊόντα της οποίας υπολογίζεται ότι καταλαμβάνουν ποσοστό περίπου 35% στα ράφια.

Πέραν των ανωτέρω Super Markets, τα δίκτυα διανομής συμπληρώνονται από τις παρακάτω εταιρείες,

- ο νορβηγικών συμφερόντων όμιλος Reitan Servicehandel, <http://www.reitangruppen.no/the-reitan-group/>, ο οποίος διαθέτει τα καταστήματα **7-Eleven**, <https://www.7-eleven.se/>, και **Pressbyrån**, <https://www.pressbyran.se/> (έχουν κυρίως τη μορφή περιπτέρων/ καταστημάτων ειδών πρώτης ανάγκης και διαθέτουν εφημερίδες, τσιγάρα, καφέ, αναψυκτικά, σνακς, σαλάτες και κάποια τρόφιμα),
- **ηλεκτρονικά Super Markets** όπως ενδεικτικά αναφέρονται, το **Mathem**, <https://www.mathem.se>, το **Linas Matkasse**, <https://www.linasmatkasse.se>, το **OliOli** <https://www.olioli.se/> κλπ.
- **αλυσίδες τροφοδοσίας εστιατορίων/catering**, όπως ενδεικτικά αναφέρονται, η **Martin&Servera** (<http://www.martinservera.se/in-english/>), η **Menigo** <https://www.menigo.se/> και η **Privab**, <https://www.privab.se/>.
- **Μεγάλοι Χονδρέμποροι**, όπως ενδεικτικά αναφέρονται, η **Arvid Nordquist HAB** <https://www.arvidnordquist.com>, η **SvenskCater** <http://www.svenskcater.se/>, η **Fontana** -ελληνο/κυπριακών συμφερόντων-, <http://fontana.se/>, η **Zeta** -ιταλικών συμφερόντων-, <https://www.zeta.nu/> κλπ.
- Παράλληλα, υπάρχουν πολλοί μικροί και μεσαίοι **χονδρέμποροι, με εξειδίκευση σε ορισμένα προϊόντα ή τμήματα της αγοράς**, όπως είναι η **Dafgård**, <http://www.dafgards.se/> (κατεψυγμένα τρόφιμα), η **Arno Holm**, <http://arnoholm.se/> (ασιατικά τρόφιμα), η **KåKå** <http://www.kaka.se/>, (πρώτες ύλες και συστατικά για αρτοποιεία, καφετέριες και ζαχαροπλαστεία) που ανήκει στον νορβηγικό όμιλο τροφίμων Orkla, <http://www.orklafoods.se/> μαζί με τις επίσης σουηδικές εταιρείες **Procordia Food** -κονσέρβες και κατεψυγμένα- και **Abba Seafood**) και η **Kobia** <http://www.kobia.se/sv/hem/> (επίσης πρώτες ύλες και συστατικά για αρτοποιεία, καφετέριες και ζαχαροπλαστεία), η **Hilton Food**, δραστηριοποιείται στην επεξεργασία κρέατος, <http://www.hiltonfoodgroupplc.com/sverige/?lang=en-GB>, η ελληνικών συμφερόντων **Minella**, <http://www.minella.se/>, η οποία και προμηθεύει χονδρέμπορους που εστιάζουν στην προμήθεια πρώτων υλών για εστιατόρια κλπ.
- **Εισαγωγείς πρώτων υλών**, οι οποίοι και εξειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς. Ενδεικτικά αναφέρονται, η **Aarhus Karlshamn** <http://www.aak.com/> για **λίπη/έλαια**, η ολλανδικών συμφερόντων **Caldic Sweden**, <http://www.caldic.com/> και η **Boden & Lindeberg**, προϊόντα σοκολάτας <http://bodenlindeberg.se/>.

- **Επιπλέον υπολογίζεται ότι υπάρχουν περίπου 2.500 ανεξάρτητα μαγαζιά τροφίμων σε όλη τη Σουηδία** (κυρίως μαγαζιά “γειτονιάς”, εθνοτικά μαγαζιά – ελληνικά, ιταλικά, βιετναμέζικα, κινέζικα- κλπ) το μερίδιο των οποίων στη συνολική κατανάλωση τροφίμων υπολογίζεται ότι ανέρχεται στο περίπου 10%.
- **Εστιατόρια/Αλυσίδες εστιατορίων/Εξειδικευμένα καταστήματα λιανικής.** Τα εστιατόρια διεθνούς κουζίνας έχουν προκαλέσει σχετική ζήτηση για πολλά εισαγόμενα τρόφιμα και μαζί με τα παραπάνω μικρά καταστήματα έχουν δημιουργήσει ένα διαφορετικό δίκτυο διανομής εισαγόμενων τροφίμων. Παράλληλα ιδιαίτερα σημαντικό ποσοστό στη διανομή/κατανάλωση τροφίμων αποτελούν και οι αλυσίδες εστιατορίων όπως η προαναφερόμενη ανωτέρω σουηδική **MAX**, η **McDonald’s** ή αλυσίδες εστιατορίων όπως η δανικών συμφερόντων **Jensens Bøfhus**, <https://www.jensens.com>, που ειδικεύεται σε ψητά κρέατα/burgers με 13 εστιατόρια στη Σουηδία, 34 στη Δανία και 1 στη Νορβηγία, ενώ όσον αφορά στα εξειδικευμένα καταστήματα λιανικής αναφέρεται η γαλλικών συμφερόντων αλυσίδα, κατεψυγμένων έτοιμων γευμάτων/γλυκισμάτων **Picard** <http://www.picard.se/>.

A.2.3.Ελληνικές Εισαγωγές Τροφίμων στη Σουηδία

(δεν περιλαμβάνονται φρέσκα φρούτα/λαχανικά και αλκοολούχα ποτά).

Όπως παρατηρείται από τα κάτωθι στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η Σουηδία αποτελεί σημαντικό ελληνικό εξαγωγικό προορισμό για τα **Τυριά** –κυρίως φέτα-, **τις Ελιές, το Ελαιόλαδο**, **τις κονσέρβες τομάτας/τοματοπολτού** κλπ, **Γιαούρτι, Παγωτά, Προϊόντα αρτοποιίας/ζαχαροπλαστικής και Εκχυλισμάτων βύνης**. Επίσης, ικανοποιητικό μερίδιο καταλαμβάνουν και άλλα τρόφιμα όπως **το ρύζι και τα ζυμαρικά**, ενώ παράλληλα εκτιμάται ότι με δράσεις υποστήριξης, σημαντικότερα μερίδια μπορούν να πετύχουν – μεταξύ άλλων- προϊόντα όπως **τα αλλαντικά, τα γλυκά κουταλιού, τα αρωματικά φυτά όπως κρόκος/ρίγανη κλπ, το μέλι και οι χυμοί φρούτων**.

Αναλυτικότερα κάτωθι περιγράφονται οι ελληνικές εξαγωγές τροφίμων, σε αξία και ποσότητα για το 2016:

CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)
0406	Τυριά και πηγμένο γάλα για τυρί	24.429.587	3.838.273
2005	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξίδι, μη κατεψυγμένα	9.924.385	3.632.556
2106	Παρασκευάσματα διατροφής π.δ.κ.α.	6.129.164	582.812
1509	Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του,	4.449.141	956.346
2001	Λαχανικά, καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα με ξίδι	3.214.466	2.133.572
2002	Ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες χωρίς ξίδι ή οξικό οξύ	2.252.490	3.016.296
2008	Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	1.928.745	1.681.998
1901	Εκχυλίσματα βύνης, καθώς και παρασκευάσματα	1.483.936	777.594

	διατροφής από αλεύρια, σιμιγδάλια, άμυλα		
2105	Παγωτά, έστω και αν περιέχουν κακάο	1.397.904	189.603
0403	Γιαούρτι, κεφίρ, βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και πηγμένη κρέμα, και άλλα γάλατα και κρέμες	1.184.168	776.073
1905	Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας, έστω και με προσθήκη κακάου,	971.764	192.566
0209	Λαρδί χωρίς κρεάτινα μέρη, χοιρινό λίπος (ξίγκι) και λίπος πουλερικών,	540.791	1.533.231
1510	Λάδια και τα κλάσματά τους, που λαμβάνονται αποκλειστικά από ελιές και με μεθόδους άλλες από αυτές που αναφέρονται στην κλάση 1509	492.969	156.210
1006	Ρύζι	482.389	870.560
2103	Παρασκευάσματα για σάλτσες και σάλτσες παρασκευασμένες. Αρτύματα και καρυκεύματα, σύνθετα. Αλεύρι από σινάπι, έστω και παρασκευασμένο, και μουστάρδα	397.053	331.168
1902	Ζυμαρικά εν γένει έστω και ψημένα ή παραγεμισμένα με κρέας ή άλλες ουσίες ή και αλλιώς παρασκευασμένα, όπως τα σπαγέτα, μακαρόνια, νούγιες, λαζάνια, gnocchi, ραβιόλια, κανελόνια	357.366	142.829
0203	Κρέατα χοιροειδών, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	211.671	54.070
0811	Καρποί και φρούτα, άψητα ή ψημένα στον ατμό	191.904	145.987
1704	Ζαχαρώδη προϊόντα χωρίς κακάο,	185.098	35.644
2102	Ζύμες, ενεργές ή αδρανείς. Σκόνες για το φούσκωμα της ζύμης, παρασκευασμένες	168.125	80.545
0802	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους	161.213	15.622
1515	Λίπη και λάδια φυτικά, στα οποία περιλαμβάνεται και το λάδι jojoba, και τα κλάσματά τους,	154.597	111.117
1904	Τρόφιμα που λαμβάνονται από τη διόγκωση ή φρύξη δημητριακών ή προϊόντων δημητριακών, όπως π.χ. καλαμπόκι σε νιφάδες κορν-φλέικς, καθώς και δημητριακά (εκτός από καλαμπόκι) σε κόκκους,	96.845	53.251
0404	Ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών. Προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος	83.736	85.502
1602	Παρασκευάσματα και κονσέρβες κρεάτων, παραπροϊόντων σφαγίων	83.541	18.147
2104	Παρασκευάσματα για σούπες και ζωμούς. Σούπες και ζωμοί παρασκευασμένα.	81.213	57.160
1208	Αλεύρια από σπέρματα και ελαιώδεις καρπούς (εκτός από το αλεύρι σιναπιού μουστάρδα)	71.647	20.098
2007	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, πολτοί και πάστες καρπών και φρούτων,	51.391	46.359

0910	Ζιγγίβερι, κρόκος (ζαφορά), curcuma, θυμάρι, φύλλα δάφνης, curry και άλλα μπαχαρικά	50.828	23.100
0207	Κρέατα και παραπροϊόντα βρώσιμα σφαγίων πουλερικών κατοικιδίων διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	42.140	11.365
2101	Εκχυλίσματα, αποστάγματα και συμπυκνώματα καφέ, τσαγιού ή ματέ και παρασκευάσματα με βάση τα προϊόντα αυτά ή με βάση τον καφέ, το τσάι ή το ματέ.	41.184	1.930
2202	Νερά, στα οποία περιλαμβάνονται και τα μεταλλικά και τα αεριούχα νερά, με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα,	35.996	9.829
0307	Μαλάκια, κατάλληλα για τη διατροφή του ανθρώπου, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα σε απλή ψύξη, κατεψυγμένα,	30.272	6.125
0409	Μέλι φυσικό	29.449	7.397
1207	Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	25.770	18.795
1604	Παρασκευάσματα και κονσέρβες ψαριών,	25.266	2.828
2006	Λαχανικά, φρούτα, καρποί, φλούδες φρούτων και άλλα μέρη φυτών, ζαχαρόπηκτα στραγγισμένα,	21.668	8.823
0710	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	21.059	9.162
2009	Χυμοί φρούτων ή λαχανικών,	16.247	32.187
2501	Αλάτι, στο οποίο περιλαμβάνεται το επιτραπέζιο και το μετουσιωμένο αλάτι, και χλωριούχο νάτριο καθαρό,	11.606	23.420
1601	Λουκάνικα, σαλάμια και παρόμοια προϊόντα, από κρέας,	11.013	2.335
2209	Ξίδια, βρώσιμα, που προέρχονται από ζύμωση	9.869	3.748
0713	Όσπρια ξερά, χωρίς λοβό, έστω και ξεφλουδισμένα ή σπασμένα	5.499	2.241
0804	Χουρμάδες, σύκα, ανανάδες, νωπά ή ξερά	2.995	281

B. Η αγορά ελαιολάδου και ελιών

B.1. Παγκόσμια παραγωγή

Σύμφωνα κατ'αρχήν με στοιχεία της Ομάδας Εργασίας των Cora-Cogeca (Πρόεδρος της οποίας είναι ο κ.Κ.Πυργιώτης εκπρόσωπος του τομέα ελαιολάδου της 'ΓΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ') για την **παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς για το 2017**, εκτιμάται ότι

- **όσον αφορά στο ελαιόλαδο**, η παγκόσμια παραγωγή προβλέπεται να αυξηθεί κατά περίπου 12% και να φτάσει στους 2,9 εκ. τόνους, με την Ισπανία να φθάνει περίπου στους 1,1 εκ.τόνους (με μειωμένη παραγωγή σε σχέση με το 2016), την Ιταλία στους 320 χιλ. τόνους (με αυξημένη παραγωγή σε σχέση με το 2016), **την Ελλάδα να**

φθάνει στους 285 χιλ. τόνους (με αυξημένη παραγωγή σε σχέση με το 2016), την Πορτογαλία να φθάνει στους περίπου 110 χιλ. τόνους (με αυξημένη παραγωγή σε σχέση με το 2016) και την Γαλλία να φθάνει στους περίπου 5 χιλ. τόνους.

- **όσον αφορά στις ελιές**, η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιων ελιών προβλέπεται να αυξηθεί κατά περίπου 3% και να φτάσει στους 3 εκ. τόνους, με την Ισπανία να φθάνει περίπου στους 520 χιλ.τόνους (με μειωμένη παραγωγή σε σχέση με το 2016), **την Ελλάδα να φθάνει στους 235 χιλ. τόνους (με αυξημένη παραγωγή σε σχέση με το 2016)**, την Ιταλία στους 48 χιλ. τόνους (με αυξημένη παραγωγή σε σχέση με το 2016) και την Γαλλία να φθάνει στους περίπου 1.260 τόνους.

B.2.Εισαγωγές Ελαιολάδου στη Σουηδία

Ειδικότερα για την κατανάλωση ελαιολάδου, αναφέρεται ότι αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου (κατά κεφαλήν/κατανάλωση το 1995 0,1 λίτρα, κατά κεφαλήν/κατανάλωση το 2016 0,9 λίτρα), ακολουθώντας τις ανωτέρω περιγραφόμενες καταναλωτικές τάσεις, εντασσόμενη στη γενικότερη στροφή προς υγιεινότερες διατροφικές συνήθειες και προς τις "νέες" κουζίνες και γεύσεις.

Όπως καταγράφεται στον παρακάτω πίνακα, η Ελλάδα, κατά την πάροδο των τελευταίων ετών, **βρίσκεται στην τρίτη θέση όσον αφορά στις εισαγωγές ελαιολάδου**, τόσο σε ποσότητες όσο και σε αξία επί του συνόλου των εισαγωγών, οι οποίες αυξάνονται συνολικά κατά την τελευταία τριετία (**9,4% επί του συνόλου των εισαγωγών σε ποσότητα και 10,4% σε αξία κατά το 2016**, 9,2% και 9,8% αντίστοιχα το 2015 και 8,5% και 8,6% αντίστοιχα το 2014).

Στην πρώτη θέση της κατάταξης βρίσκεται η **Ιταλία** με πολύ υψηλό μερίδιο της τάξεως του 55% σε ποσότητα και 53% σε αξία και ακολουθεί η **Ισπανία** με μερίδιο 27% σε ποσότητα και 27% σε αξία για το 2016.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ (2014-2016)

Χώρα	Ποσότητα (σε τόνους)			Αξία (σε χιλ. SEK)		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Ιταλία	6.505	5.550	6.054	176.815	192.145	205.492
Ισπανία	2.857	2.740	3.151	60.892	76.314	105.526
Ελλάδα	925	909	1.034	24.386	32.382	40.605
Βέλγιο	306	382	321	6.876	11.805	11.175
Γαλλία	16	19	29	1.886	2.118	5.962
Γερμανία	43	84	81	2.276	5.051	4.846
Δανία	69	91	83	3.498	4.484	4.346
Πορτογαλία	13	3	9	1.280	2.476	3.455
Λίβανος	26	23	49	580	817	1.534
Συρία	0	3	57	0	113	1.162
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Σύνολα	10.921	9.884	10.983	283.251	331.825	389.475

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Σουηδίας (Statistics Sweden - SCB)

Μέση Ετήσια Ισοτιμία ΕΥΡΩ – SEK (Κεντρική Τράπεζα Σουηδίας)

-2014: 1 ΕΥΡΩ = 9,10 SEK. -2015: 1 ΕΥΡΩ = 9,36 SEK, -2016: 1 ΕΥΡΩ = 9.47 SEK

Παράλληλα και για λόγους ευρύτερης σύγκρισης αναφέρεται ότι **σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η Σουηδία κατατάσσεται στην 13η θέση των κυριότερων εξαγωγικών προορισμών του ελληνικού ελαιολάδου** μετά τις Ιταλία, Γερμανία, ΗΠΑ, Ισπανία, Καναδά, Αυστρία, Κύπρο, Ην.Βασίλειο, Αυστραλία, Γαλλία, Ρωσία και Ελβετία **και στην 10η θέση όσον αφορά στις ευρωπαϊκές χώρες.**

Σημειώνεται επίσης, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. –και όπως αναφέρεται άνωθεν- κατά το 2017 εξήχθησαν στη Σουηδία 956 τόνοι ελαιολάδου συνολικής αξίας 4,5 εκ.Ευρώ.

Β.3.Δειγματοληψία Τιμών Ελαιολάδου στα 3 μεγαλύτερα Σουηδικά Super Market

Στη Σουηδία συναντώνται κυρίως συσκευασίες των 250 ml, 500 ml, 750 ml, 1 lt και 2 lt, ενώ **οι κυριότερες πωλούμενες συσκευασίες είναι αυτές των 500 ml και στη συνέχεια των 750 ml.**

Από την επεξεργασία των ενδεικτικών στοιχείων τιμοληψίας στα 3 μεγαλύτερα σουηδικά Super Market (ICA, Coop, Hemkor), τα οποία και αναφέρονται στο Παράρτημα αναλυτικά, προκύπτουν τα εξής :

1. Όσον αφορά στη πώληση ανταγωνιστικών προς το ελαιόλαδο φυτικών ελαίων, αυτά είναι κυρίως το **αραβοσιτέλαιο** (χαμηλότερη τιμή πώλησης η οποία όμως είναι περίπου στο ίδιο ύψος με την τιμή του ελαιολάδου φαγητού), ενώ στη συνέχεια ακολουθεί το **ηλιέλαιο** και **κραμβέλαιο**. **Ενδεικτική τιμή πώλησης στα 500 ml**, για το αραβοσιτέλαιο είναι 22 SEK –περίπου 2,3 Ευρώ-, για το ηλιέλαιο είναι 28 SEK –περίπου 2,9 Ευρώ- και για το κραμβέλαιο είναι 33 SEK –περίπου 3,5 Ευρώ-.
2. Όσον αφορά στο ελαιόλαδο, χαμηλότερη τιμή πώλησης έχει το **ελαιόλαδο φαγητού**, που είναι για **τα 500 ml**, 22 SEK –περίπου 2,3 Ευρώ-, ενώ στη συνέχεια η τιμή για το **απλό ελαιόλαδο** –η οποία αυξάνεται όταν εμπλουτίζεται με μυρωδικά όπως π.χ. λεμόνι, τσίλι, βασιλικό κλπ- φθάνει στα 57,5 SEK –περίπου 6 Ευρώ-, η τιμή για το **έξτρα παρθένο** φθάνει στις 55,7 SEK –περίπου 6 Ευρώ-, ενώ η ακριβότερη τιμή είναι για το **βιολογικό ελαιόλαδο** των οποίων η τιμή φθάνει στις 131 SEK –περίπου 14 Ευρώ-.
3. Όσον αφορά στα trade marks, **η ιδιομορφία της σουηδικής αγοράς έγκειται ότι συναντώνται κυρίως προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας**, είτε αυτή αντιστοιχεί στο Super Market (π.χ. ICA, Coop, Hemkor) που το διακινεί, είτε στο χονδρέμπορο (π.χ. Zeta, Fontana).
4. **Οι μεγάλες συσκευασίες των 5 λίτρων** δεν διατίθενται σε καταστήματα εντός του κέντρου της πόλης αλλά σε περιορισμένα μεγάλα super-markets, μακριά από το κέντρο των πόλεων ή σε μικρά καταστήματα πώλησης αποκλειστικώς μεσογειακών/ελληνικών προϊόντων.

B.4.Εισαγωγές Ελιών στη Σουηδία

Σχετικά με τις εισαγωγές ελιών στη Σουηδία, η Ισπανία είναι στην πρώτη θέση και ακολουθεί η χώρα μας. Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, **στην Ελλάδα αντιστοιχεί για το 2016 περίπου το 35% των συνολικών εισαγωγών ελιών στη σουηδική αγορά.**

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., κατά το 2017 εξήχθησαν στη Σουηδία 3.632,5 τόνοι ελιών συνολικής αξίας 9,9 εκ.Ευρώ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΩΝ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ (2014-2016)

Χώρα	Ποσότητα (σε τόνους)			Αξία (σε χιλ. SEK)		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Ισπανία	6.242	6.541	6.563	70.435	78.723	87.948
Ελλάδα	3.513	3.813	3.753	64.862	69.731	69.357
Τουρκία	404	500	505	7.144	11.173	11.772
Ιταλία	306	186	601	9.291	5.963	10.258
Γερμανία	34	57	163	1.468	2.027	4.456
Μαρόκο	306	334	327	3.404	4.468	3.921
Βέλγιο	51	49	58	2.853	2.766	3.248
Συρία	11	51	148	161	981	2.249
Ολλανδία	0	0	34	0	3	2.155
Λίβανος	115	98	124	1.370	1.980	2.045
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
Σύνολα	11.121	11.860	12.496	164.373	182.096	201.474

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Σουηδίας (Statistics Sweden - SCB)

Μέση Ετήσια Ισοτιμία ΕΥΡΩ – SEK (Κεντρική Τράπεζα Σουηδίας)

2014: 1 ΕΥΡΩ = 9,10 SEK, -2015: 1 ΕΥΡΩ = 9,36 SEK, 2016: 1 ΕΥΡΩ = 9.47 SEK

Από την επεξεργασία των ενδεικτικών στοιχείων τιμοληψίας στα 3 μεγαλύτερα σουηδικά Super Market (ICA, Coop, Hemkor), τα οποία και αναφέρονται στο Παράρτημα αναλυτικά, προκύπτουν τα εξής :

- Στη Σουηδία **συναντώνται πλείστες όσες συσκευασίες ελιών**, 70 γρμ., 130 γρμ., 140 γρμ., 227 γρμ., 235 γρμ., 240 γρμ., 290 γρμ., 300 γρμ., 340 γρμ., 350 γρμ., 360 γρμ., 380 γρμ., 480 γρμ., 500 γρμ., 800 γρμ., 935 γρμ., με κυριότερο εκτιμούμε αποτέλεσμα, να δημιουργείται σχετική σύγχυση στον τελικό καταναλωτή για την σχέση αξίας/συσκευασίας.
- Κυριότερες πωλούμενες συσκευασίες είναι αυτές των 240 γρμ., των 300 γρμ., και στη συνέχεια των 500 γρμ.
- Όσον αφορά τις περισσότερο προτιμώμενες γεύσεις, αυτές είναι για **τις πράσινες ελιές καθώς και τις γεμιστές ελιές.**
- **ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ** τοποθέτηση έχουν πετύχει τόσο οι **ελιές Καλαμών όσο και οι ελιές Χαλκιδικής.**

- **Κοινό χαρακτηριστικό της αγοράς ελιών με την αγορά ελαιολάδου, είναι η κυριαρχία προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας** είτε πρόκειται για ετικέτα Super Market (π.χ. ICA, Coop, Hemkor) είτε πρόκειται για ετικέτα χονδρεμπόρου (π.χ. Zeta, Fontana).

Γ. Σημαντικότερες Διεθνείς Εκθέσεις στον Κλάδο των Τροφίμων

- **Stockholm Food & Wine**, στη Στοκχόλμη. Διοργανώνεται ετησίως κάθε Νοέμβριο και η φετινή λαμβάνει χώρα μεταξύ 9-12/11.
http://www.sthlmfoodandwine.se/summary-in-english?sc_lang=sv-se
- **Gastronord & Vinordinc** (hotel, restaurants, institutional kitchens, fast food, wines, beer, spirits and ciders) στην Στοκχόλμη. Διοργανώνεται κάθε διετία και η επόμενη θα λάβει χώρα τον Απρίλιο του 2018
http://www.gastronord.se/?sc_lang=en
- **Nordic Organic Expo**, για βιολογικά τρόφιμα και ποτά στο Μάλμε. Διοργανώνεται ετησίως κάθε Νοέμβριο και η φετινή λαμβάνει χώρα μεταξύ 15-16/11.
<http://www.nordicorganicexpo.com/>

Δ. Συμπεράσματα-Προτάσεις

Με βάση τις πολύ καλές εξαγωγικές επιδόσεις τόσο του ελαιολάδου όσο και των ελιών στην Σ/Αγορά και λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τόσο το υψηλό εισοδηματικό επίπεδο των σουηδών καταναλωτών όσο και την καταγεγραμμένη προτίμησή τους σε πιστοποιημένα τρόφιμα και στην υγιεινή διατροφή, **εκτιμούμε ότι υπάρχει σαφές περιθώριο βελτίωσης των εξαγωγικών επιδόσεων και των δύο προϊόντων.**

Παράλληλα λαμβάνοντας ειδικότερα υπόψη :

- ότι η κατανάλωση των Σουηδών κατ'αρχήν σε βιολογικά/οργανικά τρόφιμα (γάλα, γιαούρτι, γαλακτοκομικά προϊόντα, αυγά, επεξεργασμένα λαχανικά, χυμοί φρούτων/λαχανικών, και φυτικά έλαια,) είναι από τις υψηλότερες στην Ευρώπη, ενώ παράλληλα σημειώνεται ότι η πρόσβαση στην εδώ αγορά, απαιτεί πλήρη εφαρμογή των φυτο-υγειονομικών κανόνων/κανονισμών **με την πιστοποίηση των προϊόντων να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση.**
- την απουσία ικανού αριθμού ελληνικών εστιατορίων στη Σουηδία (υπολογίζονται περίπου στα 40), τα οποία θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την περαιτέρω αύξηση της ζήτησης.
- την απουσία ικανού αριθμού, καταστημάτων λιανικής πώλησης ελληνικών προϊόντων (υπολογίζονται σε περίπου 25 σε όλη τη Σουηδία) καθώς και την απουσία μεγάλου καταστήματος με ελληνικά προϊόντα, στο οποίο θα μπορούσαν να διενεργηθούν και ενημερωτικές εκδηλώσεις/γευσιγνωσίες.

- τη σταδιακή αύξηση της θετικής αποδοχή της ελληνικής κουζίνας από τους σουηδούς καταναλωτές, σε σχέση και με τον μεγάλο αριθμό σουηδών τουριστών που επισκέπτονται ετησίως τη χώρα μας.
- τη μη εύκολη αποδοχή από τους σουηδούς αγοραστές/χονδρεμπόρους των B2B εκδηλώσεων, οι οποίοι αγοραστές επιπρόσθετα σημειώνεται ότι, **δίνουν ιδιαίτερη σημασία**, στη σταθερή και μακροχρόνια συνεργασία, αυστηρή τήρηση των προδιαγραφών, δυνατότητα τροφοδοσίας μεγάλων ποσοτήτων και σύντομο χρόνο παράδοσης.
- την μεγάλη σημασία που δίδεται σε άρθρα διαμορφωτών κοινής γνώμης ή bloggers σελίδων τροφίμων/φαγητού.
- την ιδιαίτερη σημασία που δίδεται από τους σουηδούς καταναλωτές στο σχήμα **“πρώτα πληροφορούμαι, μετά δοκιμάζω, μετά συγκρίνω και μετά αγοράζω”**.
- την δυνατότητα που δίδεται από τις εδώ Διεθνείς Εκθέσεις, αναφέρεται χαρακτηριστικά η **“Stockholm Food & Wine”**, **πώλησης των προϊόντων των εκθετών στο χώρο της Έκθεσης** και παράλληλα διοργάνωσης Ενημερωτικών Εκδηλώσεων στο χώρο της Έκθεσης
- **τη χρηματοδότηση για συνεχείς δράσεις στη σουηδική αγορά από τις δύο κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες, Ιταλία και Ισπανία.** Ιδιαίτερα όσον αφορά στις δράσεις από πλευράς Ιταλίας, επιγραμματικά αναφέρεται ότι οι δράσεις ανάγονται στο 1997, είναι συνεχείς και το γενικότερο πλαίσιο που διαμορφώνονται είναι : **α) είτε συνχρηματοδότηση προγράμματος από την ΕΕ** (π.χ. προγράμματα όπως το **“Tastes of Europe”** <http://tastesofeurope.eu/>, ή παλαιότερα το **“Made for Taste”**), με συμμετοχή κλαδικών Φορέων, γευσιγνωσίες μέσω γνωστών σουηδικών εστιατορίων και διανομή ενημερωτικού υλικού, εκδηλώσεις ενημέρωσης δημοσιογράφων/διαμορφωτών κοινής γνώμης, σεμινάρια σε Τμήματα Τροφίμων Πανεπιστημίων/ΤΕΙ, εκπαίδευση chefs και ιδιοκτητών εστιατορίων, επίσκεψη αγοραστών/δημοσιογράφων σε συγκεκριμένες παραγωγικές περιοχές της Ιταλίας **β) είτε επιμέρους δράσεις** όπως π.χ. συμμετοχή με Εθνικό Περίπτερο σε Διεθνείς Εκθέσεις π.χ. Stockholm Food and Wine, Nordic Organic Food Fair, διοργάνωση οينو-γαστρονομικής και πολιτιστικής εβδομάδας **“Italian Enogastronomic and Culture Week”**, τόσο στην Ιταλία όσο και σε επιλεγμένες χώρες/αγορές, κατά την οποία υποστηρίζονται –και μέσω συνεργαζόμενων εστιατορίων- τα ιταλικά τρόφιμα.

Με δεδομένο την εξαιρετική ποιότητα των ελληνικών τροφίμων, εκτιμούμε ότι οι παρακάτω τρόποι προβολής, θα ήταν οι αποδοτικότεροι για την αύξηση των μεριδίων αγοράς στη σουηδική αγορά,

- **προγράμματα προβολής ή γευσιγνωσίας**,
-είτε η μέσω του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, συμμετοχή Διεπαγγελματικών Φορέων στα ευρωπαϊκά προγράμματα προώθησης αγροτικών προϊόντων -Κανονισμός (ΕΚ) 1144/2014- όπως π.χ. το Ζετές πρόγραμμα της Πανελληνίας Ένωσης Μεταποιητών–Τυποποιητών–Εξαγωγέων Επιτραπέζιων Ελιών (ΠΕΜΕΤΕ) **“OLIVE YOU, European Table Olives”** με στόχο τις αγορές της Σουηδίας, Πολωνίας, Αυστρίας, Γαλλίας, Γερμανίας και Ην.Βασιλείου, το πρόγραμμα προώθησης οίνου σε τρίτες αγορές κλπ.
-είτε αυτόνομα προγράμματα
- **συμμετοχή στις παραπάνω αναφερόμενες επιλεγμένες Διεθνείς Εκθέσεις.** Σημειώνεται μάλιστα ότι στην φετινή **Nordic Organic Expo**, στο Μάλμε, η οποία

αφορά βιολογικά τρόφιμα-ποτά, θα συμμετέχουν περίπου 50 ελληνικές εταιρείες, με συνολικά 26 Περίπτερα.

- **Πρόσκληση αγοραστών/διαμορφωτών κοινής γνώμης στην Ελλάδα, είτε στις παραγωγικές Περιφέρειες της χώρας μας, είτε σε Διεθνείς Εκθέσεις π.χ. Πελοπόννησος, Χαλκιδική, Αργίτιο για ελιές, Κρήτη, Καλαμάτα, Λέσβος για ελαιόλαδο κλπ.**
- **Ίδρυση/λειτουργία καταστήματος λιανικής με επιλεγμένα ελληνικά τρόφιμα στο κέντρο της Στοκχόλμης.**
- **Δράσεις προβολής/γευσιγνωσίας στην Ελλάδα, απευθυνόμενες σε ξένους επισκέπτες/τουρίστες.**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΙΜΟΛΗΨΙΕΣ

Τιμές λοιπών ελαίων και ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ σε SEK
(μέση ισοτιμία 2017: 1 ευρώ = 9,50 SEK)

ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ
		33,30		26,50	36,20
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ICA				18,90	33,90
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ELDORADO				16,95	32,95
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ COOP				17,50	
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ & ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ COOP				47,50	
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ECO GARANT				24,95	
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ΖΕΤΑ		20,90		21,90	41,90
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ΖΕΤΑ ΙΤΑΛΙΚΟ BIO		43,90			
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ΖΕΤΑ		15,50		19,95	35,95
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ΨΥΧΡΗΣ ΕΚΘΛΙΨΗΣ ΖΕΤΑ		34,95			
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ΨΥΧΡΗΣ ΕΚΘΛΙΨΗΣ ECO ΖΕΤΑ		46,95			
ΚΡΑΜΒΕΛΛΑΙΟ ΨΥΧΡΗΣ ΕΚΘΛΙΨΗΣ KRAV ANGLAMARK		37,50			
ΗΛΙΕΛΑΙΟ	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ
		27,95		29,80	
ΗΛΙΕΛΑΙΟ ELDORADO				24,95	
ΗΛΙΕΛΑΙΟ COOP				34,95	
ΗΛΙΕΛΑΙΟ ΖΕΤΑ		27,95			
ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΑΙΟ	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ
		30,45		30,30	

ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΑΙΟ ELDORADO				28,95	
ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΑΙΟ COOP				35,95	32,95
ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΑΙΟ ΜΕ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΖΕΤΑ		34,95			
ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΑΙΟ ΖΕΤΑ		25,95			
ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΑΙΟ & ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΜΟΝΤΕ CASTELLO				25,95	
ΛΑΔΙ ΦΑΓΗΤΟΥ	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ
		21,95		27,00	
ΛΑΔΙ ΦΑΓΗΤΟΥ ELDORADO				23,95	
ΛΑΔΙ ΦΑΓΗΤΟΥ COOP				29,95	
ΛΑΔΙ ΦΑΓΗΤΟΥ ΖΕΤΑ		21,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΑΠΛΟ	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ	Μ.Ο. ΤΙΜΗΣ
	53,50	67,40	71,30	100,00	136,00
OLIVE OIL LEMON / BASILIC ZETA	61,50				
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ EXTRA MILD ZETA		54,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΜΕ ΒΑΣΙΛΙΚΟ/ΛΕΜΟΝΙ ΖΕΤΑ	54,95				
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC ΖΕΤΑ	37,50	57,95	75,95	96,00	
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΜΕ ΒΑΣΙΛΙΚΟ/ΛΕΜΟΝΙ ΖΕΤΑ	62,50	104,00			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΤΣΙΛΙ/ΚΡΕΜΜΥΔΙ ΖΕΤΑ	67,50				
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FRUTTATO ZETA		76,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ORIGINAL ZETA				105,00	168,00

ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC MONINI			79,95	99,00	
OLIVE OIL CLASSICO DE CECCO		54,90			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ELDORADO					104,00
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC GARANT	36,95				
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC SALTA KVARN		79,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC SALTA KVARN		71,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC COOP		52,50	63,50		
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FRUTTATO COOP			65,95		
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΙΤΑΛΙΚΟ KRAV ANGLAMARK		57,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΙΣΠΑΝΙΚΟ KRAV ANGLAMARK		62,50			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ECO	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ
		107,07			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FLORENS ZETA		138,00			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ MONINI ITALIEN		119,00			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FLORENS GRAPPOLINI		139,00			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ GRAPOLINI		129,00			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ECO GARANT		57,95			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ECO ICA		59,50			
EXTRA VIRGIN	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ
	38,6	55,15	66,15	103,00	164,30

EXTRA VIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ORIGINAL ZETA	46,50	57,50		106,90	185,00
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSICO ZETA		62,90	72,50		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC ZETA		49,95	67,95		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ORIGINAL ZETA		49,95		99,00	179,00
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FRUTTATO ZETA		49,95	84,00		
EXTRA VIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ICA	33,90	45,90	54,50		129,00
EXTRAVIRGIN OLIVE OIL DELICATO MONINI			64,90		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSICO MONINI			79,50		
EXTRAVIRGIN ΕΛCAΙΟΛΑΔΟ CLASSIC MONINI		52,95			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ DELIATO MONINI		62,95			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ GARANT		44,94			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FRUTTATO GARANT		51,95			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC GARANT			52,95		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ INTENSO GARANT		67,95			
ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ LA ESPANOLA	31,95	64,95			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ LEVANTE	41,95				

EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ MONTE CASTELLO			52,95		
Ελληνικά Ελαιόλαδα	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ
		57,45	77,22		
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑ OLIVE ART		54,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΥ ANGLAMARK		59,95			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ FONTANA			72,50		
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑ FONTANA			81,95		
	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ
	96,00	59,70			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ECO FONTANA		59,95			
EXTRA VIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ECO ICA		59,50			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ECO FONTANA	96,00				
	250 ML	500ML	750ML	1Lt	2Lt
	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ	M.O. ΤΙΜΗΣ
	41,90	65,95	71,10		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FONTANA			65,90		

EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FONTANA KALAMATA			83,50		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ORIGINAL FONTANA		62,95			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ KALAMATA FONTANA			74,95		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΛΑΚΩΝΙΑ FONTANA		79,95			
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΣΗΤΕΙΑ FONTANA					
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSIC FONTANA	35,95	54,95			
EXTRA VIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ FONTANA	42,95		67,95		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΡΗΤΗΣ FONTANA			79,95		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ORIGINAL FONTANA	42,95		59,95		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΡΗΤΗΣ FONTANA			77,95		
EXTRA VIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CLASSICO FONTANA			58,50		
EXTRAVIRGIN ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ KRAV FONTANA	45,90				

Τιμές ΕΛΙΩΝ σε SEK
(μέση ισοτιμία 2017: 1 ευρώ = 9,50 SEK)

ΠΡΑΣΙΝΕΣ	140 γραμμ	240 γραμμ.	300 γραμμ.	350 γραμμ.	500 γραμμ.	935 γραμμ.
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΓΕΜΙΣΤΕΣ ΜΕ ΠΙΜΕΝΤΟ ICA		18,90				
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΜΕ ΠΙΜΕΝΤΟ FIGARO	11,90	14,95		18,95 (340γραμμ)		46,95
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΓΕΜΙΣΤΕΣ ΜΕ ΠΙΜΕΝΤΟ COOP	12,95					
ΕΛΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΜΕ ΠΙΜΕΝΤΟ ELDORADO				10,95 (340γραμμ.)		19,95
ΕΛΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΜΕ ΠΙΜΕΝΤΟ GARANT				13,95		
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΓΕΜΙΣΤΕΣ ΜΕ ΚΡΕΜΜΥΔΙ ICA		18,90				
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ICA					14,50	
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ICA ECO				25,50 (360γραμμ)		
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ KRAV URTEKRAM				37,95 (360γραμμ)		
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ FONTANA				32,50 (380γραμμ)		
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ X-TRA						23,95
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ FONTANA				29,95 (380γραμμ)		
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ FIGARO		17,50				
ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ ΕΛΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ		15,50 (235 γρ)				
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ			27,50 (290γρ)			
ΕΛΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΜΕ PAPRIKA COOP				16,95 (340γραμμ)		
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΓΕΜΙΣΤΕΣ FONTANA				17,95		

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΛΙΕΣ ΜΕ ΛΕΜΟΝΙ FONTANA				17,95		
ΕΛΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΜΕ ΛΕΜΟΝΙ/ΤΣΙΛΙ ΚΡΕΜΜΥΔΙ GARANT				13,95		
ΜΑΥΡΕΣ	140 γραμμ	240 γραμμ.	300 γραμμ.	350 γραμμ.	500 γραμμ.	935 γραμμ.
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ICA BASIC						20,50
ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ ΕΛΙΕΣ ΜΑΥΡΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ICA		13,90				
ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ ΕΛΙΕΣ ΜΑΥΡΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ		15,50 (235γρ)				
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ			16,50			
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ COOP				16,50 (340γραμ)		
ΕΛΙΕΣ ΜΑΥΡΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ELDORADO				10,95 (340γραμ.)		19,95
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ FIGARO		14,95				
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ FONTANA		12,95		17,95		
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ COOP				20,95 (340γραμ)		
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ X-TRA						23,95
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ SEVAN						32,95 (800γρ)
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ FONTANA	12,95 (130γ)					
ΜΑΥΡΕΣ ΕΛΙΕΣ ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ FONTANA				17,95		
ΕΛΙΕΣ MIX	140 γραμμ.	240 γραμμ.	300 γραμμ.	350 γραμμ.	500 γραμμ.	935 γραμμ.
ΕΛΙΕΣ MIX ICA SELECTION			30,90			
ΕΛΙΕΣ ΜΕ ΠΑΠΡΙΚΑ COOP	9,95					
ΕΛΙΕΣ LECCINO ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ	38,50					
ΕΛΙΕΣ MIX ΖΕΤΑ				36,50 (380γραμ)		

MEZE OLIVER CHILI/CITRON FONTANA				29,95 (345γραμ)		
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ	140 γραμ.	240 γραμμ.	300 γραμμ.	350 γραμμ.	500 γραμμ.	935 γραμμ.
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ICA		14,90 (227γρ)				
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ	140 γραμ.	240 γραμμ.	300 γραμμ.	350 γραμμ.	500 γραμμ.	935 γραμμ.
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ICA		25,90				
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ FONTANA			30,90 (290γρ)			
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ			28,50 (290γρ)	31,50 (370γρ)		
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ COOP					35,95 (480γρ)	
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ICA ECO				27,50 (370γρ)		
ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ICA SELECTION			30,90			
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ FONTANA					29,90	
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ FINEST FONTANA			41,50			
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ECO FONTANA			26,50 (290 γρμ.)			
ΕΛΙΕΣ ΜΑΥΡΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ FONTANA					41,95 (450 γρμ.)	
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΖΕΤΑ				32,90 (370 γρμ.)	33,90 (480γρμ)	
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ΖΕΤΑ ECO				30,50 (370γρμ.)		
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ KUNG MARKATTA KRAV		41,90 (205γρμ.)				
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ COOP					25,95 (490γρμ)	

ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΚΡΑΥ ANGLAMARK				29,95 (370γρμμ)		
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ ELDORADO					19,95 (480γρμμ)	
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΩΝ GARANT ECO				26,95 (360γρμμ)	27,95 (480γρμμ)	
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	140 γρμμ	240 γρμμ.	300 γρμμ.	350 γρμμ.	500 γρμμ.	935 γρμμ.
ΕΛΙΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΙCΑ					27,50	
ΕΛΙΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ FONTANA			26,90 (290γρμμ)			
ΕΛΙΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ ECO				30,50 (370γρμμ)		
ΕΛΙΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ				25,95 (370γρμμ)		
ΕΛΙΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ FINEST FONTANA			41,50			
ΕΛΙΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ COOP					23,95 (490γρμμ)	
ΕΛΙΕΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ TAVERNA					25,95	
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ	140 γρμμ.	240 γρμμ.	300 γρμμ.	350 γρμμ.	500 γρμμ.	935 γρμμ.
ΕΛΙΕΣ ΜΕ ΠΙΜΕΝΤΟ FONTANA					24,90	
ΕΛΙΕΣ ΜΙΧ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ FONTANA			30,90 (290γρμμ)			
ΕΛΙΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ&ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΖΕΤΑ				31,90 (370γρμμ)		
ΕΛΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΠΥΡΗΝΩΜΕΝΕΣ ΜΙΧ ΖΕΤΑ				25,95 (370γρμμ)		
ΕΛΙΕΣ ΜΙΧ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ/ΚΑΛΑΜΑΤΑ FONTANA					27,95	
ΕΛΙΕΣ ΜΕΖΕ ΛΕΜΟΝΙ ΚΡΕΜΜΥΔΙ FONTANA			29,95 (345γρμμ)			